

kontrastujących ze sobą wartości. Przenosząc te rozważania na teorię w zakresie odszkodowania karnego I. Englard dochodzi do wniosku, że kara, bez względu na to, czy nastawiona na ukaranie samego sprawcy czy prewencję, czyli odstraszanie jego i pozostałych, może towarzyszyć funkcji kompensacyjnej, choć jedynie w niewielkim stopniu i w uzasadnionych przypadkach, jako że podstawowe cele kary powinny pozostać domeną prawa karnego i administracyjnego⁴².

A zatem długie, ale i trudne doświadczenia amerykańskiego prawa z praktyką w zakresie *punitive damages* może stanowić ostrzeżenie, a także ważną wskazówkę dla innych krajów rozważających implementację tej konstrukcji prawnej. Choć nie można jednoznacznie i w każdej sytuacji wykluczyć komplementarności funkcji odszkodowawczej oraz elementów karania i prewencji, to jednak podstawowy cel prawa deliktów, czyli naprawienie szkody poniesionej przez poszkodowanego, powinien zostać zachowany i z całą pewnością nie powinien on zostać przysłonięty przez sumy wypłacane tytułem odszkodowania karnego.

Punitive damages jako quasi-karna instytucja prawna umykają tradycyjnym kwalifikacjom prawnym, gdyż znajdują się w połowie drogi między prawem karnym a cywilnym. Być może klucz do ich zrozumienia i akceptacji kryje się w konieczności podania w wątpliwość granic między tymi dwiema dziedzinami prawa.

Izabela Adrych-Brzezińska

PUNITIVE DAMAGES – A WAY TO MORE EFFECTIVE LAW OR IMPRESSIVE AMERICAN LEGAL PARTICULARISM?

Punitive damages are a typical and settled feature of U.S. law. Other Common Law countries (Australia, New Zealand, Canada and South Africa) also recognize this remedy. Punitive damages can be described as an additional sum of money awarded to the victim of an unlawful act on the top of compensatory damages. In Europe only a few countries acknowledge this type of damages. Among those countries England is the most relevant example as exemplary damages (English law term) have a long tradition there and are available in a few strictly enumerated categories of cases. The rest of European legal systems do not recognize the concept of punitive damages considering it to be contrary to fundamental separation of criminal and private law. Continental European scholars mostly see punitive damages as „(undesired) peculiarity of American law”. Sometimes they are even called a „Trojan horse of the Americanization of continental law”. The negative perception of punitive damages in Europe comes from the fear and ignorance on the one hand and legal culture differences on the other. While it is true that punitive damages

⁴² I. Englard, *Punitive Damages – a Modern Conundrum of Ancient Origin*, „Journal of European Tort Law” 2012, No. 3, s. 18–20.

---

do not (at least not primarily) serve as a compensation for the harm suffered but aim to pursue the punishment of the tortfeasor and deterrence of other potential wrongdoers, it is also true that we are all in search for better ways to enforce private legal rules, prevent damage and rectify the loss. For that reason the aim of the article is to discuss advantages and disadvantages, applicability and limitations of punitive damages from both American and European perspectives.